

88/4-2. meretebe

88/2-3. meretebe

Eski şekil

Eski şekil

Eski şekil

Eski şekil

Ünlü Türk müzik nazariyatçısı Abdülkâdir-i Merâgî, 1382 yılında Celâyirli Şehzâde Şeyh Ali'nin, kardeşi Ahmed Bahadır ile yaptığı savaşı kazanması üzerine bu zaferin hâtırası olarak darb-ı fetih adlı bir usul tertip etmiştir. Ancak kırk dokuz zamanlı olan bu usul, burada konu edilen darb-ı fetih usulünden tamamen farklı bir yapıya sahiptir.

Peşrev ve bestelerde kullanılan bu usul ile ölçülmüş peşrevler genellikle beş hâneli yani zeyillidir. Bu peşrevlerin her hânesi bir usuldür. Bestelerde ise her mısra terennümle birlikte bir usuldür.

BİBLİYOGRAFYA :

Abdülkâdir-i Merâgî, *Risâle-i Fevâ'id-i Aşere*, Nuruosmaniye Ktp., nr. 3651/II, vr. 96^b-97^a; Ezgi, *Türk Musikisi*, II, 171-184; IV, 70-73; Özkan, *TMNCU*, s. 683-684; Rauf Yekta, *Türk Musikisinde Usuller*, *MM*, sy. 347 (1978), s. 15-16; Nuri Özcan, "Abdülkâdir-i Merâgî", *DİA*, I, 242.

İSMAİL HAKKI ÖZKAN

Kâr, beste ve özellikle na'tlarda kullanılan bu usulle bestelenmiş eserlerin tamamına yakını unutulmuştur. Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'nin "Na't-ı Mevlânâ" adıyla bilinen meşhur rast na'tı, Hüseyin Sadeddin Arel ve Suphi Ezgi'nin birlikte yaptıkları çalışmalar sonucu bu usulle notaya alınmıştır. Buna rağmen eldeki tek örnek olan eser serbest ve usulsüz olarak icra edilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Ezgi, *Türk Musikisi*, II, 50-53; Özkan, *TMNCU*, s. 648; Sadeddin Heper, "Türk Musikisinde Usuller", *MM*, sy. 345 (1978), s. 14.

İSMAİL HAKKI ÖZKAN

DARBEYN

(ضربین)

Türk müzikisinde belirli iki büyük usulün birleşmesinden meydana gelen mürekkep usullerin adı.

"Vuruş" mânasına gelen Arapça darbın tesniyesi olan **darbeyn** kelimesi "iki vuruş" demektir. Türk müzikisi istilahında ise gidikleri birbirine uygun fakat zamanları farklı büyük usullerden ikisinin birer, ikiye veya üçer defa arka arkaya getirilmesiyle oluşan bazı ikili dizi usullerin adı olarak kullanılmaktadır. Kelime anlamından da anlaşılacağı gibi darbeyn adı verilmiş olan terkipler mutlaka iki ayrı usulden meydana gelmiş olmalıdır.

XVI. yüzyıldan beri bilinen ve kullanılmış olan darbeyn usulleri veya darbeynde yer alan belli başlı usuller şunlardır:

1. Bir fer' (16) + bir muhammes (32)
2. Bir nîm sakîl (24) + bir berefşan (32)
3. Bir devr-i kebîr (28) + bir berefşan (32)
4. İki devr-i kebîr (28 + 28) + iki berefşan (32 + 32)
5. Bir remel (28) + bir muhammes (32)
6. İki remel (28 + 28) + bir muhammes (32)
7. İki remel (28 + 28) + iki muhammes (32 + 32)